

Як ви вважаєте про що ми сьогодні будемо говорити на уроці?

Кроссенс

ПРАВА
ЛЮДИНИ

Втягування дітей у збройний конфлікт є неприпустимим

Тема:

**Права людини та дитини в умовах
збройного конфлікту.**

План уроку:

1. Забезпечення та захист прав людини та прав дитини в умовах збройного конфлікту.
2. Міжнародне гуманітарне право.

Права, що можуть бути обмежені під час війни:

В умовах війни не можуть бути порушені:

права на рівність та повагу до гідності особи

право на громадянство

право на укладання шлюбу

право на особисту недоторканність

право на справедливий суд, юридичну допомогу та захист

право на житло

Військове комендування може обмежувати право людей на вільне пересування. Це і введення комендантської години, і заборона або обмеження вільного вибору місця проживання. Також може бути встановлений особливий режим в'їзду та виїзду з населених пунктів тощо.

Під час воєнного стану людина може бути позбавлена права на майно. Примусове відчуження майна допускається в установленому законом порядку за умови подальшої компенсації.

Воєнний стан передбачає можливість втручання у приватне життя осіб. Зокрема, контроль засобів зв'язку, перевірка речей, документів, житла тощо

Також воєнний стан може обмежувати права людей на вільний вибір праці, громадяни під час війни можуть залучатися до суспільно-корисних робіт. Впровадження трудової повинності також регламентується законом.

Під час війни заборонено проводити вибори та референдуми, що обмежує права громадян на участь в управлінні державними справами. Під заборонаю і масові збори та акції.

A photograph of a brick wall with a prominent horizontal crack running through the center. The top half of the wall is illuminated with a blue light, while the bottom half is illuminated with a yellow light. A white rectangular box is superimposed over the crack, containing text in Ukrainian.

**Чи можуть наші права порушуватися в умовах
війни?**

Основні міжнародно-правові акти, що є основою для захисту дітей у ситуаціях збройного конфлікту:

Конвенція
ООН про
права
дитини
(1989)

1

Факультативний
протокол до
Конвенції про
права дитини щодо
участі дітей у
збройних
конфліктах (2000,
ратифікований
Україною у 2004
році)

2

Женевські
конвенції
про захист
жертв війни
(1949)

3

Додаткові
протоколи до
Женевських
конвенцій
(1977)

4

Конвенція
міжнародної
організації праці
№182 про
заборону та
негайні заходи
щодо ліквідації
найгірших форм
дитячої праці
(1999)

5

Римський статут
Міжнародного
кримінального
суду (2002) та
низка Резолюцій
Ради Безпеки
ООН, прийнятих
між 1999 і 2009
роками

6

Українське законодавство на варті безпеки дітей.

1

• Попри існування численних міжнародно-правових норм, що діють в умовах збройного конфлікту, права мільйонів дітей у всьому світі досі порушуються. Держави зобов'язані покласти край цій ситуації. Тому національне законодавство є важливою частиною правової системи, покликаної захистити дітей в зонах конфлікту.

2

• Наразі Закон України «Про охорону дитинства» – основний закон України, що регулює ситуацію з дітьми в умовах збройних конфліктів. Згідно з ним, дитиною, постраждалою внаслідок воєнних дій та збройних конфліктів, вважається «дитина, яка внаслідок воєнних дій чи збройного конфлікту отримала поранення, контузію, каліцтво, зазнала фізичного, сексуального, психологічного насильства, була викрадена або незаконно вивезена за межі України, залучалася до участі у військових формуваннях або незаконно утримувалася, у тому числі в полоні».

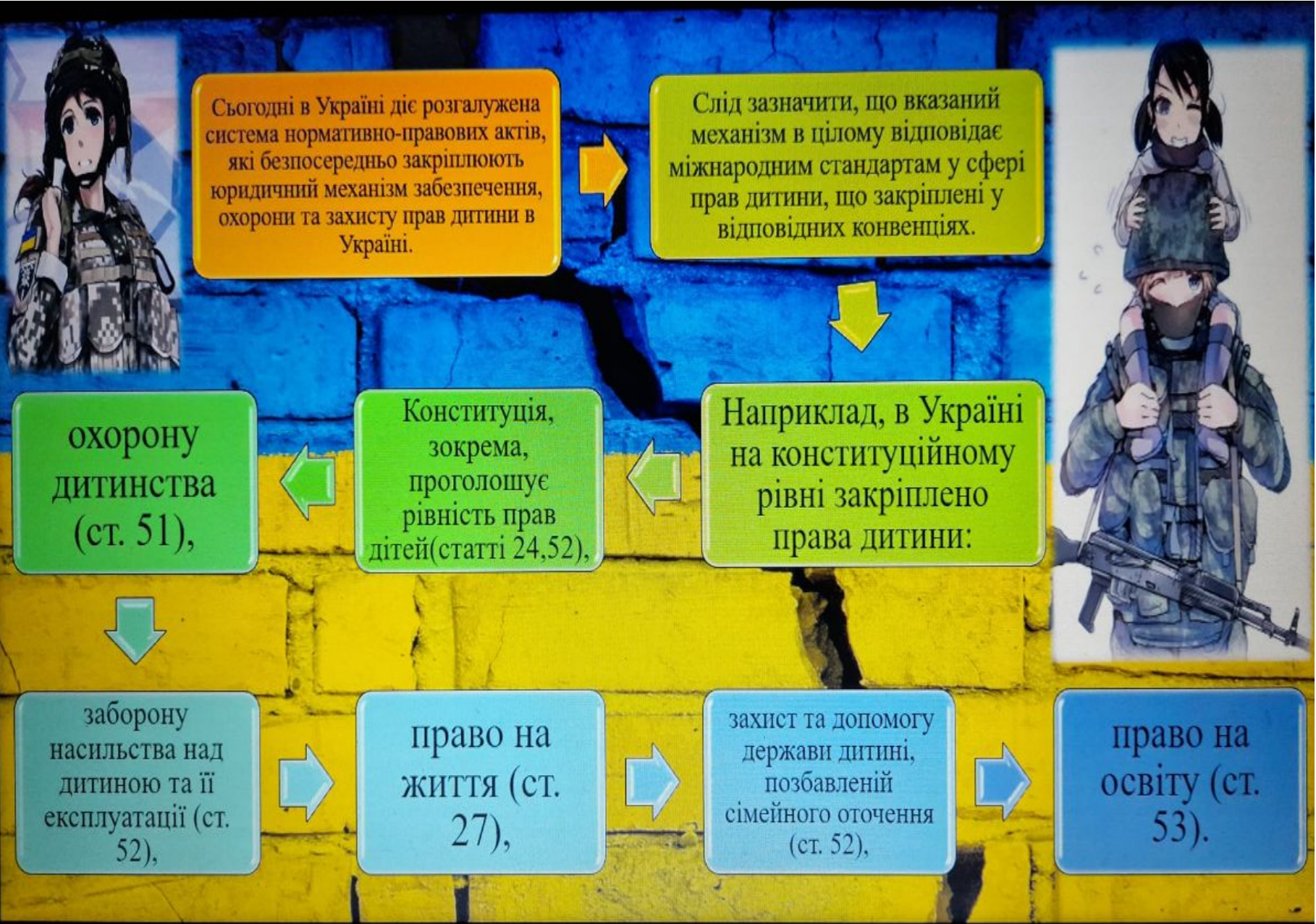

3

• Також у 2019 році Україна присєдналася до Декларації про безпеку шкіл (Safe Schools Declaration). Основна думка цього документу – відповідно організована освітня система може допомогти захистити дітей та молодь від смерті, травм та експлуатації. Положення Декларації ще не імplementовані в українське законодавство, проте у серпні 2021 року Кабінет Міністрів затвердив план заходів щодо її реалізації. Серед поставлених завдань – забезпечення безперервності навчання, запровадження моніторингу нападів на заклади освіти, їх захист від нападів та відновлення в разі пошкодження.

20 листопада 1989 р. Генеральна Асамблея ООН прийняла та відкрила для підписання Конвенцію про права дитини (резолюція А/44/736), яка 27 лютого 1991 р. була ратифікована нашою державою. Цей найбільш послідовний та вичерпний документ про права дитини не тільки визначає політичні, економічні, соціальні, культурні права дітей до 18 років, але й проголошує право дитини на її захист та обов'язковість створення для цього необхідних умов. Ратифікувавши Конвенцію, держави (в тому числі й Україна) взяли на себе обов'язок захищати дітей від дискримінації, сексуальної, комерційної експлуатації, насильства й особливо піклуватися про дітей-сиріт та біженців.

Основні положення Конвенції знайшли відображення і в Законі України «Про охорону дитинства» від 7 березня 2001 р..

Який визначає охорону дитинства в Україні як стратегічний загальнонаціональний пріоритет, і з метою забезпечення реалізації прав дитини на життя, охорони здоров'я, освіти, соціального захисту та всебічного розвитку встановлює основні засади державної політики у цій сфері.

Крім того, права дитини виділені окремими статтями **Сімейного, Цивільного, Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України**, а також регулюються такими законами, як **«Про оздоровлення та відпочинок дітей»**, **«Про попередження насильства в сім'ї»**, **«Про соціальну роботу з сім'ями, дітьми та молоддю»** тощо. Різні державні інституції та міністерства покликані відповідати за дотримання прав дитини в Україні. Багато зусиль також докладають громадські організації, які працюють у сфері захисту прав дитини, щоб кожна дитина почувала себе повноцінним членом суспільства. В Україні зараз існує понад 400 громадських організацій, які працюють для дітей і разом із дітьми.

<https://www.youtube.com/watch?v=e0Ju9bhaVaw>

ОСНОВИ МІЖНАРОДНОГО ГУМАНІТАРНОГО ПРАВА

Міжнародне гуманітарне право покладає на сторони збройного конфлікту обов'язок постійно розрізняти цивільне населення і комбатантів; вести операції тільки проти військових цілей. Також цивільне населення та цивільні особи не можуть перетворюватися на об'єкт навмисного нападу.

Захист цивільного населення має місце як при бойових діях, так й в умовах окупації. Таким чином, цивільні особи потребують захисту **міжнародного гуманітарного права у двох аспектах:**

- під час активної фази збройного конфлікту – від перетворення на об'єкт збройного нападу та наслідків застосування сили проти військових цілей та комбатантів супротивника;
- коли потрапляють під владу супротивника. Зокрема, коли опиняються на території супротивної держави або коли територію, на якій вони мешкають, окуповано.

використання «живих щитів».

Стосовно цивільного населення та цивільних осіб заборонені:

прямі напади;

Також заборонена будь-яка дискримінація на основі раси, кольору шкіри, статі, мови, релігії чи переконань; політичних чи інших поглядів; національного чи соціального походження чи іншого статусу, або будь-яких інших подібних критеріїв.

репресалій;

тероризування цивільного населення;

напади на цивільне населення або на окремих цивільних осіб у порядку

напади невибіркового характеру;

Захист цивільного населення під час режим військової окупації

МГП вимагає, щоб до цивільних осіб, коли вони опиняються під владою супротивної сторони, ставилися гуманно за будь-яких обставин. Вони мають право на повагу до своєї особи, до гідності, сімейних прав, релігійних переконань та обрядів, до своїх звичаїв. Також вони повинні бути захищені від будь-яких дій чи загроз насильства, образ.

Коли цивільні особи опиняються під владою супротивної сторони, під заборону стосовно них підпадають:

насильство, що становить загрозу життю та здоров'ю, зокрема, вбивства;

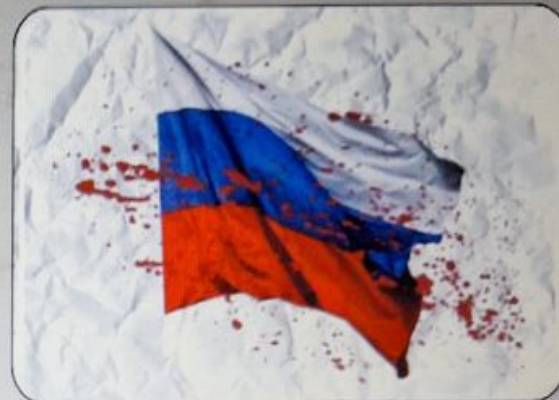
пограбування та посягання на людську гідність;

тілесні покарання, фізичне або психічне насильство, катування та каліцтво;

жорстоке, нелюдське або таке, що принижує гідність, поводження.

МІЖНАРОДНЕ ГУМАНІТАРНЕ ПРАВО

Притягнення до відповідальності за воєнні злочини – це обов'язок держави. У разі, якщо держава не бажає або не може притягнути осіб, винних у порушенні МГП, до відповідальності на національному рівні, застосовуються відповідальність індивідів на міжнародному рівні.

У міжнародному праві існує система міжнародної кримінальної відповідальності індивідів, яка дозволяє притягати осіб, винних у скоєнні міжнародних злочинів.

У міжнародному праві існує чотири склади міжнародних злочинів. Це **агресія, воєнні злочини, злочини проти людяності та геноцид.**

З початку збройної агресії проти України РФ порушила майже всі норми МГП та повинна буде понести відповідальність. Тому Міжнародне гуманітарне право лишається одним із найефективніших цивілізованих способів протидії російській агресії та майбутнього притягнення винних осіб до відповідальності.